

Naročnina

naša letno 30 Din, polletno 15 Din,
— za inozemstvo letno 60 Din.

Posamezna številka 1 Din.

UREDNIŠTVO — UPRAVA:
pri g. Jos. Benko v M. Soboti.
telefon številka 8.

Štev. rač. poštne hran. 12.549

Izhaja vsako nedeljo.

MURSKA KRAJINA

Tednik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Cena oglasov

Na oglasni strani: cela stran 800
Din, pol strani 400 Din. — Cena
malim oglasom do 30 besed 15 Din,
vsaka beseda več 1 Din. — Med
tekstom vsaki oglas 15% dražji.
Pri večkratnem oglaševanju popust

UREDNIŠTVO in UPRAVA
v Murški Soboti.

Rokopisi se ne vračajo.

V. LETO

Murska Sobota, 22. maja 1938.

ŠTEV. 21.

Brezvestnost Evrope

Vprašanje pravic in svobode malih narodov je potegnilo evropske velesile in pozneje ves svet v vrtnec medsebojnega obračunavanja leta 1914. Zavezniki, ki so se poslužili orožja, da branijo ogrožene male narode, so zmagali v tem bojevanju in narekovali mir poraženim centralnim silam (Nemčija, Avstro-Ogrska, Bolgarija in Turčija.) Te pogoje so morali sprejeti tako kakor so bili predloženi. A takrat so mali narodi lahko prišli do spoznanja, da so jim njih zaščitniki obvarovali le njih svobodo in neodvisnost. Položaj, ki je bil ustvarjen po mirovnih pogodbah, je jasno pokazal, da se velesile niso bojevale za koga drugega, nego izključno za svoje koristi. Že v sklenjenih mirovnih pogodbah so se nahajale kali bodoče vojne in Društvo narodov je že z vsega početka začelo bolehati, saj so zatele pod njeno okrilje le one države, ki so od tega hotele imeti koristi. Zmagovalci v svetovni vojni pa se niso le maščevali na svoje nekdanje sovražnike, ampak tudi na svoje nekdanje zaveznike. Italija, ki je pozneje pristopila v njih krog, je bila za svoje žrtve slabo plačana. Ostala je razočarana in nezadovoljna ter navezana nase, da si sama poišče plačilo. Avstrijo, ki je povzročila in začela svetovno vojno, so na vse strani priškrnili, jo postavili pod nadzorstvo, ji predpisovali način življenja ter jo ovirali, da bi se normalno razvila. Nemčiji, ki je bila kriva svetovnega klanja, so odvzeli kolonije, poteptali dostojanstvo samostojne države in ji naložili težke davke. Turčijo so potisnili v Malo Azijo in Bolgarijo pa so spravili na beraško palico. Njihovim zaveznikom Slovincem, Hrvatom, Črnogorcem in Rusom pa so naprtili toliko krivic, ki ne bodo pozabljene nikdar. Vsi ti ukrepi so take narave, da jih ne morejo zaceliti leta in ne izgledati mirovne pogodbe, ki so se sklepale med močnejšim in slabšim, med taborom, ki je narekoval in taborom, ki je moral slepo ubogati, saj mu je bil nastavljen nož na grlo. Prvi, ki so se izvili iz teh je-

klenih klešč sta bili Nemčija in Italija, ki so našle pot, da so se po svetovnem viharju notranje in zunanje toliko okrepili, da so mirne duše lahko lotili trganju mirovnih pogodb. Niti dvajset let ni minulo, pa sta že Nemčija in Italija stopile iz Društva narodov ter vzeli v svoje roke lastno usodo in bodočnost. Evropa, ki je tako brezvestno postopala pri sklepanju mirovnih pogodb, je morala molče gledati, kako se ji ta brezvestnost maščuje. V sorazmerno kratkem času je izginilo in bo še izginilo nekaj majhnih držav iz enostavnega vzroka, ker so male in ker so potrebne velesilam. Postopanje je enostavno: Mirovne konference so odločevala o usodah malih držav, brez njihovega pristanka in tako se lahko tudi sedaj odvzema svobodo in samostojnost malim državam s pravico močnejšega nad slabšim. Zmanjkala je Abesinija. Izginila je republika Španija, katere smrten boj še traja. Na vrsto je prišla republika Avstrija in mogoče bodo kmalu prišle na vrsto Litva, Dancig, Češka in še mogoče kakšne druge države. Pri tem bi lahko govorili o mednarodnih zločinih, ki se odigravajo pred očmi odgovornih evropskih činiteljev, ki še taka dejanja celo odobravajo. Iz teh dogodkov lahko sklepamo na možnost, da se lahko z eno potezo zbrisajo iz zemlje vse male države, ki so preslabotne, da bi branile svojo samostojnost. Ta zavest se kakor temno prokletstvo pomika iznad evropskega obzorja in ustvarja upravičeno zmed med malimi narodi.

Narodi, ki se sklicujejo na pravico do svoje samostojne države, so morali v preteklosti dokazati svojo pravico do svobode t. j. morali so pokazati z lastnimi močmi, da jo znajo braniti in da so vedno pripravljeni, da jo očuvajo. Poleg tega so morali s svojo kulturo in civilizacijo izpričati pred ostalimi narodi, da so sposobni za samostojen obstoj. O nesposobnosti kakega naroda, da upravlja svoji državi, lahko govorimo le v slučaju, ako je to državo ustvarila kaka druga tuja sila. Če pa je država ustvaritev duha in moči lastnega naroda, se mu ne sme in ne more postaviti oskrb-

nika in varuha, ker je to žalitev narodnega ponosa. Ko so se razcepljeni narodi bojevali za svoje ujedinjenje, niso to delali le radi samega ujedinjenja, temveč, da bi dosegli večjo moč za odpor proti skupnemu sovražniku t. j.: radi večje sposobnosti za očuvanje svoje svobode, ki je cilj vsaki borbi za ujedinjenje. Če ne bi bilo tako, potem se bi lahko Srbi že davno ujedinili z vsemi onimi Južnimi Slovani, ki so v preteklem veku ječali v turškem jarmu. Isto velja tudi za Hrvate in Slovence, ki so jim vladali Habsburžani v zloglasni ječi slovanskih narodov - Avstro-Ogrski. Za vse te narode pa je bila ideja ujedinjenja tudi pojmov svobode radi svobode same. V svojih dolgoletnih borbah, se niso vezali na nikogar, borili so se z lastnimi močmi in s tem dokazali vsemu svetu svoje pravice do svobode in pravico do samostojnega odločevanja svoje usode.

To so dejstva, ki govore iz naroda v narod, iz zgodovine za zgodovino. S tem smo razgrnili list le naše zgodovine. In če bi šli k drugim narodom, bi nam prav tako lahko prikazali povest svoje preteklosti, v kateri so če-

tudi skromni po številu, izpričali svojo pravico do samostojnosti. Do takšnih vrednost pa je današnji Evropi, ki pozna edino zveličavno besedo: Moč, kaj malo mar. Evropski mogočnjaki, ki se danes tako obnašajo, kakor bi hoteli, da na vsak način obnovijo leto 1914. Saj se bi že kdaj spoprijeli, pa je drug drugega strah, nihče ne ve za drugega z kakšnimi močmi razpolaga in ali bo zavezniška beseda in obljuba tudi v dejanju prišla do izraza. Mali narodi po Evropi, pa so se tako razdelili med seboj, kakor blago na trgu. Za enkrat je vse njih delo usmerjeno za tem, da čim več takih držav pobašejo v svoj žep. To bo seveda trajalo še precej časa. Ko bodo velesile enkrat pospravile z evropske mize te „malenkosti“, jim ne bo preostajalo nič drugega, kakor da se sami spoprimejo med seboj, skratka, da se lotijo največjega grizljaja svojega, prav tako mogočnega soseda, ob katerem se lahko ali zadušijo ali pa napihnejo. Da takšno stanje ni trajno, ve mnogo povedati zgodovina, ki tako umno skrbi za red na večno nemirni zemlji, ki vleče pozabljene k solncu, a druge trešči iz višine na tla.

POLITIKA

Pretekli teden sta se mudila v naši prestolnici turški ministrski predsednik Dželal Bajar in zunanji minister Ruždi Aras. Da je bil ta obisk važnega političnega značaja je razvidno iz tega, ker je vse svetovno časopisje pisalo o tem, ki je istočasno izreklo priznanje naši vladi, ki je znala ustvariti tako tesno sodelovanje med narodi na Balkanu, ki so se strnili tesno med seboj v iskrenem političnem, vojaškem in gospodarskem sodelovanju.

Dohodki državne blagajne so znašali glasom poročila finančnega ministrstva v proračunskem letu 1937-38 11 804 800 009 Din izdatki pa 10.305. milij. Din. Presežek znaša 1.378.000.000 dinarjev kar pomeni zelo lepo vsoto.

Finančno ministertvo je dovolilo naši banovini, da se sme pri Državni hipotekarni banki zadolžiti za 10 milijonov Din. S tem denarjem bo banovina preuredila eno naših največjih zdravilišč — Rogaško Slatino.

Dr. Šeftija Běhměn, ministěr brez portfelja je bil na lastno prošnjo stav-

ljen na razpoloženje. Na njegovo mesto je bil imenovan narodni poslanec Džefer beg Kulenovič.

Prejšnja nedelja je bila v političnem pogledu precej razgibana, ter so imele razne politične organizacije širom države svoje shode. JRZ je imela veliko zborovanje v Užiški Požegi, prav tako pa je imela številne shode tudi delavska organizacija JRZ — Jugoras. Ustanovilo se je več novih mladinskih organizacij. Nekaj shodov je imela tudi Združena opozicija.

Nov tednik z imenom „Proboj“, je začel izhajati v Ljubljani. O svojem načrtu pravi list, ki si je vzel ime v spomin na proboj solunske fronte leta 1918, da hoče preskrbeti jugoslovenskim nacionalistom nadstrankarski in popolnoma neodvisen list.

Slovenski mačkovci so baje imeli preteklo nedeljo sestanek v neki gostilni ob dravskem mestu pri Ormožu. Sestanek so baje sklicali Slovenci, in so na njega povabili tudi predstavnike mačkovskega gibanja iz Varaždina ter nekatere funkcionarje strankinega vodstva iz Zagreba.

22. maja 1938 sokolska tombola v Murški Soboti. I. tombola „MOTORNO KOLO“ in še 19 tombol.

Kongres protestantske cerkve v Jugoslaviji se je vršil pretekle dni v Banatu. Na tem sestanku so sklenili, naj se čimprej sestane protestantski cerkveni sinod, da bo pripravil spremembe cerkvene ustave. Ob tej priliki se je tudi govorilo, naj bi se sedež protestantskega škofa v naši državi prenesel iz Zagreba, kjer je sedaj, v Beograd ali pa kam v Vojvodino, da bo bližje ozemlju, na katerem živi večina protestantov v Jugoslaviji.

Namestnik Zunanjega ministra češkoslovaške republike Bohdan Pavlu se je smrtno ponesrečil s svojim avtomobilom ob reki Sani. Pokvaril se je motor, odpovedale so zavore in vozilo je zavozilo v reko, kjer je utonil. Po čudnem naključju se je posrečilo njegovi ženi, da se je v zadnjem trenutku rešila iz vozila.

Z bližnjo triletnico obstoja sedanje vlade se bavi glavno glasilo JRZ „Samouprava“, ki v svojem pisanju naglašuje, da se bodo kmalu dopolnila tri leta odkar se nahaja na upravi države vlada g. dr. Stojadinovića in odkar je ustanovljena JRZ. H koncu še pristavlja, da bodo ta dan proslavili v državi ne samo člani stranke temveč tudi objektivni državljani saj predstavljajo ta tri leta plodno in uspešno delo v naši novejši politični zgodovini.

Gospodarsko finančni odbor ministrov je na svoji zadnji seji razpravljala o uredbi, ki jo je pripravilo gradbeno ministristvo o cestnih fondih.

Upravnik bolgarske Narodne banke Božinov se je pretekle dni mudil v Beogradu, kjer je podpisal bolgarsko-jugoslovenski sporazum o medsebojnih finančnih odnošajih obeh držav v tujkem prometu.

V Ženevi je zopet zasedla Zveza narodov, kjer so končno javno pokopali Abesinijo, kar je zasluga Anglije in Francije, ki sta hoteli to ne ljubo zadevo spraviti s sveta. Tako je Abesinija za vedno izbrisana iz seznama samostojnih držav in nič ni pomagalo, da je prišel v Ženevo branit Abesinijo sam bivši abesinski neguš.

Češkoslovaška republika preživlja težko krizo, radi svoje nemške manjšine, ki postavlja skoro nesprijemljive zahteve. Ker predstavlja to vprašanje nevarnost za mir v Evropi, so se v zadevo vmešali tudi Anglija

in Francija, ki sta dosegli, da je praška vlada začela pripravljati zakon o pravicah Nemcev. Voditelj čeških Nemcev pa je bil poklican v London, kjer so mu nasvetovali, naj bo bolj zmernen v svojih zahtevah. Kljub vsem tem težkočam, ki se odigravajo v Hitlerjevi senci, pa se moramo čuditi resnost in samozavestnost Čehov in Slovakov, ki gredo skoz težave.

Šef italijanske vlade Mussolini je imel v Genovi velik govor, v katerem se je pečal s položajem v Italiji v sodobni Evropi. Med drugim je rekel: „Želimo mir z vsem svetom in reči smem, da tudi narodno-socialistična Nemčija prav tako iskreno želi mir v Evropi. Toda mir, ki naj bo zanesljiv in trajen mora biti mir v orožju“. Povedal pa je tudi to-le: Ostali bomo zvesti politiki sporazuma.

Tako smo marca t. l. dosegli sporazum z Jugoslavijo in od takrat vlada mir na obeh obrežjih Jadranskega morja.

Na Madžarskem je prišlo do spremembe vlade. Novi ministrski predsednik je postal dr. Imredy. V svojem programu, ki ga je razvil pred zbornico, je med drugim rekel, da so se z Jugoslavijo, Češkoslovaško in Rumunijo že lani pričela pogajanja, čigar cilj je, da se izboljša položaj madžarskih narodnih manjšin na področju držav Male antante.

Japonci so dosegli v zadnjem času nekaj manjših uspehov na Kitajskem bojišču. Sedaj pa je ponovno nastal nevaren spor med Rusijo in Japonsko. Ruski poveljnik Blucher je odredil vsem podrejenim poveljnikom naj bodo pripravljani na morebitni skorajšnji spopad z Japonsko.

Uspela predstava drame „Pri Hrastovih“

30. aprila zvečer v Sokolskem domu

Nišelvicerjeva skupina si je tokrat zadala precej težjo, manj hvaležno nalogo, ko zadnjič z „Veselo božjo potjo“. „Pri Hrastovih“ je lažja igra ko „Ves. b. pot“ samo scenično, sicer pa stavlja režiserju, igralcem, pa tudi gledališko še ne najbolj vzgojenemu občinstvu vrsto preizkušenj. Meško se tudi v tej še najbolj dramatski svoji drami ni vselej ognil malo ohlapni in s čustvenimi vrinki tu pa tam preobloženi govoric; zato bi trebalo črtati — pa bi se dejanje razvijalo močnejše, režiser z igralci bi se rešili neodskih mest. Sicer je režiser opravil očitno in uspelo delo: prizorišče (soba) je bilo napravljeno smiselno, skrbno in s takó dobrim čutom kakor na amaterskih odrih le redko. Prav tako dober čut razodevajo režiserjevi domisleki (petje in godba n. pr.), razdelitev vlog in sploh vestna, enotna in prizadevna podrobna režija.

Najprirodneje in zato najbolj prikupno in prepričevalno je igral pastir (Šinko). Očiten napredek je pokazala ambiciozna gdč. Bencikova: pred meseci pri Murini igri je bila najslabša, hudo okorna; v „Ves. b. poti“ je kar prikupno predstavljal mladenko, ki ji ni bila daleč, prav za prav sebe; zdaj pa je morala zares igrati in tudi je igrala, mestoma kar sugestivno. Hrast (Štubel) je bil primerno grob, dovolj

zapovedovalen in zlasti učinkovit, ko je molil. Ob simbolnih stavkih (n. pr. „Jaz sem Hrast!“) pa je bil šibkejši; za občinstvo, ki se hoče pri igrah po vsej sili smejeti, in za otroke celo zabaven — moral pa bi biti silák. Grobost in skesanost je zmogel, za vaškega kralja (Hrast je varianta Cankarjevega kralja na Betajnovi) pa ni našel primernih tonov in zlasti ne kretenj. Najtežja je vloga babice in gdč. Mastekova bi potrebovala vsaj še nekaj vaj, da bi postala v govoru in v kretnji enotnejša in sigurnejša. Tako pa je igrala dokaj neenakomerno: mestoma prav dobro, mestoma medleje, tu pa tam pa je „padala iz vloge“. Po glasu je bila premlada, maskirana pa zlasti v 1. dej. prepovršno. Antalič sicer ni bil slab, mogel pa bi ob skrbnejši pripravi zaigrati dokaj močnejše. Tonetu (Pinter) leži nema igra, skrbneje pa bi moral paziti na jasno izgovorjavo) čeprav je tokrat predstavljal človeka, ki mu ni za govorjenje. Tilika (gdč. Celec, ki je začela zadnjič s skromno lectarico) in Tončka (gdč. Požar sta bili zadovoljivi, mestoma prav dobri.

Brez laskanja povedano — igra je v celoti uspela; čeprav naloga ni bila lahka in je večina igralcev neizkušenih.

Ob tej priliki še nekaj pripomb: prav bi bilo, da bi skupina, ki je na-

stopila prav prikupno že drugič (izpopolnjena z ev. novimi močmi), začela jeseni kar sistematično; ogibalo naj bi se pretežkih in pa preburkastih iger, izpopolnjevala se s študijem tehnike in čistoče odrske govornice, se navadila šminkanja (vedno ima kdo veselje, literaturo imamo) in se sploh s podrobnejšim študijem odrskih zadev dvigala. Pogoji so dani.

Večeru bi moral prisostvovati sam avtor. Ker pa ni utegnil z oddaljenih Sel pri Slovenjgradcu, je režiser pred predstavo prebral pisateljevo opravičilno pismo, gledalci pa so dobili v nadomestilo „gledališki list“, tiskan informativen prikaz Meškovega življenja, dela in značaja — zamisel, ki si jo je vredno zapomniti. L. J.

Odkritje spomenika pokojnemu Viteškemu Kralju Aleksandru I.

V nedeljo dne 15. maja 1938 so pri Sv. Jurju ob Ščavnici slovesno odkrili spomenik pokojnemu Viteškemu Kralju Aleksandru I. Zjedinitelju. Odkritju je prisostvovalo približno 7000 ljudi. Zastopana so bila vsa domača in okoliška društva, zlasti pa sokolska, ki so dospela iz vseh Slovenskih goric, Murske Sobote in Maribora. G. bana je zastopal sreski načelnik g. Dr. Farčnik iz Ljutomera. Dva višja častnika sta zastopala vojaštvo, orožništvo pa g. kapetan Vatovec. Navzoč je bil tudi narodni poslanec g. Benko Josip iz Murske Sobote.

Ob 11. uri so bila vsa društva razvrščena okoli spomenika. Zastpniki oblastev in društev so pa zavzeli svoja sedišča. Med tem ja tudi dospela vojaška godba in pevski zbor Drava iz Maribora. Ko je 19 raznovrstnih društvenih zastav obkrožilo zagnjen spomenik, je domači šolski upravitelj s primernim nagovorom dal uvod začetka slavnosti. Prečital je udanostno brzojavko naslovljeno na Nj. Vel. kralja Petra II. in dospelo pozdravno brzojavko ministra notranjih del g. Dr. Korošec Antona.

Univerzitetni profesor g. Dr. Ilešič je nato s povzdignjenim glasom orisal zasluge in tragično smrt pokojnega vladarja. Sledila so dve deklamacije in nekaj pevskih točk. Ponovno je začel govoriti g. Dr. Ilešič, ki je pozval pripravljalni odbor naj odkrije spome-

Pomladi naproti - po Italiji

O VELIKINOČI 1938.

Nikakor se ne more razviti iz letošnje sicer mile zime topla pomlad. Zato smo se odločili, da ji gremo naproti, kajti menili smo, da jo najdemo v Italiji, tam, kjer oranže cveto!

In tako smo se peljali preko Firence, Rima in Napolja kar gori na Vezuv; videli smo sicer v okolici Napolja, kako so se bogato stiskale limone in pomaranče na veje svojih dreves, a tople pomladi nismo našli nikjer. Povsod je pihala ostro-hladna sapa, da so se ljudje stiskali radi v svoje ogrtače in bridko obžalovali, da so zapuili svoji zemljepisni učenosti ter se oblekli v lahka poletna oblačila, ko so se podali na pot v Italijo.

Pač pa se oznanja povsod pomlad, saj jo je priklicala že sama Velika noč. Velika noč in Rim in papež! Vse

troje je bilo letos na noč slovesno, saj je oklical na samo Veliko noč rimski papež tri nove svetnike, in iz vse Evrope, celo iz celega sveta so prišli verniki, da bi prisostvovali tej slovesnosti. Največ pa je bilo Poljakov, kajti eden izmed teh treh je poljski rojak. Pa kakor je bila ta slovesnost v cerkvi sv. Petra na moč veličastna, treba pa je takoj pristaviti naše razočaranje glede same Velike noči. Pri sleherni naši cerkvi najdemo pač vsaj skromen božji grob, v Rimu ga pa po mogočnih bazilikah nismo našli nikjer. Veliko noč so častile le sveče, ki so številno gorele kje ob kakem stranskem oltarju.

Drugo pomlad so oznanjali povsod priprave na Hitlerja. V Firenci, zlasti pa v Rimu in Napolju so se vršile priprave za tega enega človeka v taki meri, da kar zatemne one priprave, ki so krasile triumfe rimskih cesarjev, da

preobrazijo zunanje lice italijanskih mest. Kdor tega sam ni videl, si ne more predstavljati, kako so zakrile napravljene tribune ob cestah, po katerih se je vozil nemški prijatelj, sleherni neprijazni kotiček, kako so po ulicah, dokler je nosilo oko, postavljeni „betonirani“ stebri z zlatimi orli, okinčeni z zastavami fašističnega snopa in hitlerjevskega kljukastega križa. Sedaj je vse delalo in se vse pripravljalo in vse se navduševalo za Hitlerja. Neverjetna je moč njegovega imena, ki pusti, da narod voljno prinaša trdne žrtve za enodnevno slavo njegovega prihoda.

Večna pomlad pa je skrita po firenških galerijah, rimskih bazilikah, v Vatikanu in napoljskem muzeju. Oko se ne more nagledati, srce ne načuditi velikim lepotam, ohranjenim stoletja in tisočletja, ki dokazujejo le resnico, da ni ničesar novega več pod sola-

cem. Stara umetnost je obsegala vse in je bila popolna, popolna, kakor je mogel biti le človek starega veka v svoji lepoti in dobroti; danes pa vse preveč hlatamo in teoretiziramo, zato niti ne opazimo, da je umetnost prenehala biti umetnost, namreč je kvečjemu še problem. Iz problema pa morda nastane nekoč zopet čista umetnost, vredna vseh tistih večnostnih atributov, ki jih od umetnosti pričakujemo, vredna vse tiste blaženosti, ki se naj razlije preko bičanega človeštva, ki tako rado sanja o časih, ko bo za človeštvo prišla nazaj ona zlata doba večne pomladi. Prišla bo, a prišla iz galerij in muzejev, prišla s poezijo in petjem od onih pravirov, ki jih je Italija tako polna, iz pravirov čiste in prave umetnosti. To pomlad smo iskali, jo našli in se ob njej resnično ogreli.

Dr. P. St.

nik. Ob streljanju z možnarji in igranjem „Hej Slovani“, so zavese padle in pokazal se je ličen spomenik, ki so ga postavili občani z dobrovoljnimi prispevki. Sledilo je polaganje vencev, mimohod pred spomenikom, nato pa koncert vojaške godbe in pevskega zbora Drava.

Lep spomenik bo služil tudi bodočim rodovom v spomin na vrline in tragično smrt pokojnega Kralja in na narodno zavest svojih pradedov.

Cenjenemu občinstvu

naznanjam, da prispejo zopet v PETEK in v SOBOTO

sveže morske ribe.

ABONENTI SE SPREJMEJO. VSAKI DAN SVEŽE PIVO Tscheligi in SORTIRANA VINA.

Vučak Ludvik, gostilničar
Murska Sobota, Hotel Krona (Dobrai)

Oglašajte v „Murski Krajini“!

Nekaj o nošah

V zadnjem času so se pri nas udomačile razne noše, ki jih količkaj narodno čuteč človek gleda z obžalovanjem.

Žalostno je videti naše fante, kako se postavljajo v oblekah z zelenimi našivki; s klobuki, ki imajo razne vrvice; pletenimi jopami, obšitimi z raznim cvetjem, posebno s planinkami; belimi dokolenkami in belimi vrvicami v čevljih.

Mamice se ponosno sprehajajo s svojimi našemljenimi otroci, posebno padajo v oči stupenozeleni klobuki z raznimi peresi.

S poletjem se bodo pojavile dečve, seveda ne naše, ki jih imamo toliko na izbiri in s toliko lepimi vezeninami, temveč tuje, v vseh mogočih barvah, z zelenimi predpasniki, našitimi pasovi. Upravičeno misli tujec, ko pride k nam, da je zašel v nemške Alpe, ne pa med Slovence. Ni čuda, da nas naši južni bratje slikajo povsod kot nekake Tirolce. Drugi narodi so to nemško propagandno nošo odklonili, samo mi smo tako kulturno nesamostojni, da posnemamo vse kot opice. Predvsem naj bi bila naloga šole in raznih društev, da poučijo narod, saj velika večina se oblači tako iz nevednosti. Prav malo jih bo, ki bodo to zavedno delali.

Nesreča tovornega avta

Dne 14. maja 1938 ob 18. uri je privozil tovorni avto g. Flisar Rudolfa, gostilničarja in lastnika zaloge piva v Murski Soboti iz štajerske strani na brod Petanjci. Prevoz čez Muro se je izvršil gladko. Ko se je avto peljal iz broda na obrežje in prišel z prednjim delom na cesto, se je pod zadnjim levim kolesom zlomila mostna deska, kar je dalo povod, da se je avto z vsem tovorom nagnil na levo stran, prevrnil in lezel počasi v Muro. Slučajno je bilo tam mnogo ljudi, ki so hitro priskočili na pomoč, raztovorili avto, ga ponovno dvignili in v naglici nadomestili zlomljeno desko z drugo, nakar so avto s pomočjo motorja potegnili na cesto.

Škoda na avtu se cení na 5000 dinarjev, dočim na tovoru 10.000 dinarjev. G. Flisar bo gotovo zahteval odškodnino od sreskega cestnega odbora kot odgovornega organa za vzdrževanje broda in mostov ob brodu.

Slučajno je bila v tem primeru povzročene le malenkostna škoda. Če bi se pa avto s svojim tovorom povlekel popolnoma v reko Muro, bi pa bila škoda gotovo prav velika.

Potrebno je, da strokovni činitelji pri cestnem odboru bolje sledijo potrebam dnevno se razvijajočemu motoriziranemu cestnemu prometu in takoj podvzamejo vse, da se slične nezgode, ki bi prav lahko zahtevale tudi človeško žrtev, ne ponovijo. Pripomnimo še, da je v času nezgode dovozil k brodu neki avtobus z izletniki, ki pa ni hotel iz bojzani zavoziti na brod, temveč se je obrnil in vozil v Dokležovje na most, kar ni v čast našim prometnim razmeram.

Mostovi ne odgovarjajo današnjim razmeram

V zadnjih letih se tudi pri nas prav živahno uvaja promet z motornimi vozili. Število osebnih in tovornih avtomobilov se dnevno veča. Razumljivo je, da so tovorni avtomobili, ko so naloženi z blagom, mnogo težji od konjskih vozov, saj v gotovih primerih tehtajo 40 do 50 met., dočim tehtajo konjski vozovi kvečjemu do 25 met. Toda mnogo je na naših cestah mostov, ki s svojo masivnostjo ali obrabljenostjo, ne nudijo dovolj vzdržne garancije za tovorno avtomobilski promet in je le slučajju prištevati, da se niso na mostovih pripetile večje nezgode.

V interesu prometne varnosti je nujno potrebno, da se obrabljene in šibke mostove čimprej nadomesti z novimi, ki bodo zmožni vzdržati današnje tovarne avtomobile.

Dolžnost merodajnih faktorjev naj bo, skrbeti za odpravo teh nedostatkov sicer je podana možnost, da se bodo dogodile hude nesreče, za katere bo vsekakor nekdo odgovoren. Poleg tega ne more biti slabo stanje naših mostov nam v ponos, posebno ne te daj, ko prihajajo avtomobilisti iz sosednjih držav, v katerih so ceste in mostovi že davno tekočemu času in potrebam urejene.

Veliko zborovanje našega učiteljstva,

se je vršilo dne 14. maja 1938 v M. Soboti. V pozdrav na zborovanje prihajajočim vzgojiteljem naše mladine, so občani Murske Sobotice razobesili zastave na svojih poslopijih. Že ob 8. uri zjutraj so začeli člani učiteljskega društva prihajati iz vseh strani na zborovanje. Glavni prihod pa je bil ob 8.56 uri z vlakom na kolodvoru. Tu je bil tudi ofcijelni sprejem našega učiteljstva. Predsednik občine g. Hartner je izrekel zbranemu učitelstvu dobrodošlico in jih je prisrčno pozdravil, zakar se mu je v imenu učiteljstva zahvalil predsednik učiteljskega združenja g. Kumej iz Ljubljane. Od kolodvora se je razvila povorka, približno 700 učiteljev in učiteljic, ki je krenila z godbo na čelu naravnost na pokopališče, kjer je bila izvršena ob grobu za osvoboditev Prekmurja padlim legionarjem, primerna komemoracija s spominski govori, polaganjem venca in cvetic, pri čemer je godba zagrnila dve žalostinki.

Kolona učiteljstva se je razvrstila nato odkorakala na svoje zborovanje v Sokolski dom, katerega je v celoti napolnila. Zborovanja so se udeležili sreski načelnik g. Dr. Bratina, narodni poslanec g. Benko Josip in vsi predstavniki društev v Murski Soboti.

Ko so navzoči zavzeli svoja mesta, je predsednik zborovanja, šolski upravitelj g. Antauer Evgen iz Tišine, naslovil udanostne pozdrave Njegovemu Veličanstvu kralju Petru II. prečital udanostno brzojavko naslovljeno na Nj. Vel. kralja Petra II., pozdravne brzojavke ministru prosvete in učiteljskemu združenju v Beogradu, ki so bila z odobravanjem sprejeta. Pozdravil je oba predstavnika oblasti, nar. poslanca g. Benka in vse predstavnike društev ter ves zbrani učiteljski zbor. Navzoče vzgojitelje je pozdravil tudi poslanec g. Benko, ki je bil deležen za svoja izvajanja ponovnega velikega aplavza. Tudi predstavniki društev so po vrsti v svojih govorih pozdravili zbrano učitelstvo, pri čemer je bil zlasti deležen za svoj govor velikega odobravanja g. profesor Liška, ki je zastopal Slovensko Čehoslovaško ligo. Sledili so referati določenih predavateljev po dnevnem redu, ki so trajali do 14 ure, o čemer bo izšla posebna brošura. Predavatelji iz vrst učiteljev Prekmurcev so svoje referate podali objektivno in prikazali

Raznovrstne mesne konzerve lahko kupite

Prav poceni si lahko nabavite v tovarni mesnih izdelkov g. Benko Josipa v Murski Soboti raznovrstne mesne konzerve. Posebno je to prikladno za naše podeželske gostilničarje, kajti v posesti teh konzerv, bi lahko vsaki čas nudili svojim gostom, bodisi v mrzlem ali toplem stanju, zaželjeno okrepčilo. Poslužite se te ugodnosti in naročite konzerve, ki so domačega izvora in prav okusne.

Dobijo se: šunkove in jeterne pastete, prekmurski gulaš in konzervirane hrenovke.

življenje, nagibe in lastnosti Prekmurcev tako, kakor so v resnici. Natančno so crisali dobre in slabe strani, navedli so pa tudi vzroke takšnega hotenja in življenja prekm. ljudstva.

Referat predsednika učiteljskega združenja g. Kumejja pa je pokazal jasno sliko o vsem, kar učiteljstvo teži in je bil g. predavatelj za svoja izvajanja s aplavzi prav bogato nagrajen.

Po sprejemu primerne resolucije je bilo zborovanje zaključeno.

Sobočanci smo domačemu učiteljskemu društvu, zlasti pa agilnemu predsedniku g. Antauer Evgenju, za prireditve tako velikega učiteljskega zborovanja v naši metropoli, — prav hvaležni. Zborovalcem, posebno onim izven Prekmurja, pa posebej prosimo, da nas obdržijo v prijetnem spominu.

Pogovor dveh prijateljev

(Janoš sobočanec, Števan goričanec).

Janoš: Dobro vam Boug daj Števan, veseli me, ka Vás pá zdravoga vidim.

Števan: Boug daj Jánoš, vidite človek je prisiljeni priti v Soboto.

Janoš: Gvúšno máte kakšo opravilo, mogouše kakši tárgyaláš.

Števan: Skoro ka je tak; vej z birovijov bi ešče opravo, ali težko je steni Vašimi gosp. fiškálíši.

Janoš: Zakaj pa? Vej so pa tou dobri gospoudje.

Števan: Rejsan, dobri so; z človekom tak fájn znájo gučati, pa za takši guč takši fájn dugi visiki račun postaviti, ka gda ga zavárate, vás hica začne polejvati.

Janoš: Za svojo delo vendar morejo zaračunati, skoj do pa živeli?

Števan: Razmím Jánoš, ka morejo za svojo delo dobiti páčano; ali znáte tej račun so vam tákši, ka so strojki dostakrát vékši kak šuma. Toužo sam ednoga, šteri mi je bio dužen; té dužnik je bio obsojeni, je pláčao šumo mojemi fiškálíši, ali gyes sam nej doubu nikaj, ešče morem na stoške kcoj pláčati.

Janoš: Tou je pa čüdno. Ali právdo ste pa li doubili, te je pa li dober fiškálíš.

Števan: Dober je, vrezao meje, tak da bi v šplátí pod nož prišao.

Janoš: Zakaj nej ste se malo pogájali žnjim, pa bi vam gvúšno nekoliko popústo.

Števan: Túdi tou sam napravo, popústo mi je, ali itak so se mi žepke vse spráznilo.

Janoš: Ali Števan, poštenjé Vaše, ka ste právdo doubili, tou je vse vredno, pa če kóšta nekaj več.

Števan: Naj bou, kak je, tak je; ali vidi se, ka njim dobro ide, mi vesničarje pa se li toužimo; dostakrát za eden pednjič zemié cele grúnte zaprávdívamo. Tou Vam dobro znájo. Právda se vlečé po dve leti, po desét tárgyalášov, pa vóidejo na helyszin (lice mesta), pripela se biroviya, pa fiškálíške z autóm, stroški se naberéjo; eden ali drúgi, šteriva se toužita, more zgúbiti, ali pa konči vsaki svoje i tak idejo grúnti k vrági, ali fiš-

kališke svoje dobijo, tu vsigdar dva zasluzita, pa ecke posteno.

Janoš: Ja prav mate, dosta ste stem povedali. Vidite, nej davnno je eden mladi fiškališ prišo v Soboto, komaj je začno, pa si je že za stoupédését jezero dlnárov funduš kupo. Tou je najlepši poseo, fiškališ biti, té nigdar ne zgubij, če tudi vse pravde zgubi.

Števan: Ka pa ka je na birovijski bela zastava vó obešena?

Janoš: Tou Vam je naznanilo, ka je pri nás poštenoust, nikoga nemajo v temlici notri zaprejtoga.

Števan: Tou se mi pa dopadne, tou je lepou, tu se vidi, kak poštene ljudje živijo v našoj krajini.

Janoš: Ka pa kaj je pri Vás nouyoga?

Števan: Ja dosta bi meo povedati, ali vej pá drgouč va si dale gučala.

DOMAČE VESTI

Murska Sobota:

— **OTVORITEV VRTA, DNE 12. JUNIJA 1938 v GOSTILNI TURK MURSKA SOBOTA.**

— **Cenj. čitatelje** opozarjamo na današnji priloženi letak Sokolske tombole, ki se bo vršil v nedeljo 22. maja popoldne ob pol 3 uri.

— **Poroka.** V nedeljo dne 15. maja 1938 sta se poročila v tuk. rim. kath. cerkvi poručnik g. Špoljarič Stanislav in gđc. Pintarič Amalija, hčerka uglednega trgovca iz Bogojine. Simpatičnemu častniku, ki je v našem mestu radi svojega korektnega obnašanja splošno priljubljen in njegovi izvoljenki, ki uživa radi svoje skrbnosti in lepega vedenja veliko spoštovanje, — na poroki iskreno čestitamo in jim želimo v zakonskem stanju mnogo sreče in zadovoljstva.

— **Materinska proslava.** Prosvetno društvo v Murski Soboti, dekliški krožek, priredi v soboto 21. maja v prosvetni dvorani ob 8. uri zvečer materinsko proslavo. Nastopijo tudi naši najmlajši. Starši in mladina vljudno vabljeni. Vstopnina običajna, otroci 1 Din. — Odbor.

— **6 letno punčko dam za svojo k družini,** ki je brez otrok. Natančneje se poižve pri Rogač Mariji Murska Sobota, Mala Kaniža, pri Čisar Miklošu.

— **Občni zbor Zveze selekcijskih društev** se vrši dne 22. maja t. l. ob pol 10. uri v gostilni Filsar v Murski Soboti in se tem potom vabijo vsi delegati poedinih selekcijskih društev, da se občnega zbora za gotovo udeležijo. — Načelnik.

— **Žrtev materinstva** V petek, dne 13. maja t. l. so pokopali ženo Šijanec Franca iz Murske Sobote, ki je podlegla v najlepši dobi svojega življenja, radi materinstva. Porodila je zdravega otroka, toda po porodu so nastale komplikacije v taki meri, da je povzročilo smrt mladi materi. Zapuščča soproga in 4 nepreskrbljene otroke, kar je tembolj sočutja vredno. Mir njeni duši, preostalim naše sožalje.

— **Občni zbor Rdečega križa.** Redna letna skupščina (občni zbor) društva Rdečega križa v Murski Soboti se vrši dne 22. maja 1938, ob 11. uri v veliki dvorani občinskega urada I. nadstr.

PO VELIKI SOKOLSKI TOMBOLI
V NEDELJO 22. MAJA

KONCERT na vrtu gostilne Turk v M. Soboti,
GODBA JAZZ BARANYA.

— **Materinski dan.** Tukajšnja podružnica „Kola jugosl. sester“ priredi v Sokolskem domu proslavo materinskega dneva s peštrim sporedom v sredo, dne 25. maja ob 8. uri zvečer za odrasle in v četrtek, dne 26. maja ob 10. uri predpoldan za šolsko mladino. Ker ima prireditelji dobrodelni namen ter se čisti dobiček uporabi za obdaritev revnih otrok, se vljudno vabi cenjeno občinstvo k obilni udeležbi. — Odbor.

— **Dvajset dinarski falsifikat** je 16. t. m. zaplenil poštni uradnik na pošti v Murski Soboti nekemu moškemu iz Krajne, ko je hotel izvršiti plačilo. Pozvana je bila orožniška patrula, kateri je osumljenec povedal, da je falsifikat dobil v trgovini Mekiš v Murski Soboti. Uvedena je preiskava. Falsifikat je svetlejši od pravega in se ga pozna tudi po glasu (cvenku) na kar javnost opozarjamo.

— **Stavbeno gibanje.** V tekoči pomladi je naša občina izdala 26 tim prosilcem gradbeno dovoljenje. Toda to so družine manj premožnih slojev, ki si bodo postavile svoj lastni dom, odnosno nekateri tudi zgradbe, v katerih bodo privatna stanovanja. Vsekakor so stem dosti pripomogli k olajšanju stanovanjske potrebe, ki bo brezdvomno nastala še v večji meri, ko bo začelo uradovati okrožno sodišče. Z veseljem ugotavljamo to in smo vsem prosilcem gradbenih dovoljenj hvaležni, da so uvideli potrebo zidave stanovanjskih poslopij. Z obžalovanjem pa moramo ugotoviti, da se premožni sloji, ki imajo po splošnem mnenju, dovolj prihranjene denarja na razpolago, niti od daleč ne mislijo začeti z zidavo stanovanjskih poslopij. Mi smo napravili našo dolžnost, ko smo večkrat obširno pisali o eminentni potrebi zidave stanovanjskih poslopij in ko smo v predzadnji številki svetovali sklicanje topogledne ankete. Sedaj čakamo, kaj bo iz tega sledilo!

— **Prometne ovire.** Vsevrstne so prometne ovire, med katere spada tudi skupljanje prebivalstva in biciklistov po glavnih ulicah. Le poglejmo ob nedeljah in praznikih, kako je na križišču Aleksandrove in Radgonske ceste, tako na hodnikih kakor na sredini ceste se zbirajo prebivalci in biciklisti v strnjanih grupah in močno ovirajo pešce, bicikliste in vozovni promet. Stražar stoji sicer v bližini, nevemo pa ali je predober ali neupa napraviti red. Ljudem, ki se tam zbirajo, je treba povedati, naj se podajo na glavni trg, ki je dovolj prostoren in iz vseh strani dostopen.

— **Požar.** Dne 17. maja popoldne ob 2 uri je izbruhnil požar v notranjosti stanovanja g. Seredija v M. Soboti. Tovariš Šebjan Miha je prvi prispel na požarišče in takoj začel gasiti. Med tem so dospeli tudi drugi in

tako se je posrečilo požar že v kali zadušiti sicer bi lahko v večjem obsegu izbruhnil in morda zajel tudi sosednja poslopja. Za tako hitro pogasitev ognja se je zahvaliti edino le g. Šebjanu.

DOPISI:

— **Na naslov cestnega odbora v Lendavi.** Svoječasna občinska cesta od Murske Sobote, Bakovci, Dokležovje, Veržej, je pred par leti postala banovinska. Del ceste, ki spada v srez Murska Sobota in oni v območju srezu Ljutomer, je prav lepo urejena, do čim se opazi na delu, ki spada pod Lendavo, precej nedostatkov. Cesta je ožja, jarki niso tako izčiščeni, kakor bi bilo potrebno. V Dokležovju so vrtno ograje postavljene tik ceste. Po obliki se lahko pozna, da ne spadajo tja, ampak bolj v notranjost. Vsekako bi bilo potrebno cesto zmeriti in to urediti. Deske na mostu čez reko Muro in na pomožnih mosteh so obrabljene in za današnji motorizirani promet nesigurne. Ob priliki prevoza blaga s tovornim avtom je prav lahko mogoče, da se deske na teh mosteh ziomijo in bi bila v tem slučaju velika nesreča neizbežna. Opozarjamo merodajne faktorje na te nedostatke, zlasti pa na deske, ki ne nudijo današnjemu tovorno-avtomobilskemu prometu dovolj jamstva za neoviran promet čez te mostove.

— **Pomembna gospodarska prireditel** bo letošnji pomladni ljubljanski velesjem od 4. do 13. junija, prirejen pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II. To bo že 43. ljubljanska velesjemska prireditel, ki bo imela mednarodni značaj in ki bo hkrati lepa revija slovenske in jugoslovanske gospodarske delavnosti.

— **Premestitev carinikov.** V področju glavne carinarnice Gornja Radgona so izvršene sledeče premestitve carinikov: g. Ravtič Ivo iz G Radgone na Cankovo, g. Papič Ivan iz Cankove na Hodoš, g. Jurkovič Milan iz Hodoša v Rogaševce ter Ivančan Jožo iz Rogaševca v Gor. Radgono.

— **Da je voznja po železnici pri nas draga,** se ljudje pogosto tožijo. V resnici je pa promet na naših železnicah izredno živahen. Na področju ljubljanske železniške direkcije je najživahnejši osebni železniški promet v državi; bil bi pa še znatno živahnejši, če bi bila voznina nižja. Poceni se lahko vsakdo vozi ob priliki pomladnega velesjema, bi bo od 4. do 13. junija v Ljubljani, ko bo v veljavi polovična voznina. Popust velja za prihod v Ljubljano od 30. maja do 13. junija, za odhod od 4. do 18. junija.

SOKOL

Sokolska četa v Rakičanu priredi v četrtek dne 26. t. m. na vrtu g. Čačinoviča v Rakičanu šaloigro iz vojaškega življenja „Teta na konju“. Po igri veselica v gostitni Čačinovič.

Takoj se sprejme **krojaški pomočnik** pri Šebjanič F., v Cvetni ul. 13.

POŠTA:

G Ratnik Anton, pa tudi mnogi naši delavci v Nemčiji ponovno pošiljajo uredništvu prošnje za obvestilo kako naj zasluženi denar pošiljajo domov. V tem pogledu naj služi vsem našim delavcem v Nemčiji v vednost sledeče. Nemčija in Jugoslavija sta sklenile sporazum na podlagi katerega smejo naši delavci iz Nemčije mesečno poslati domov 40 mark. V to svrhu si morajo preskrbeti pri Devisenstelle svojega kraja (Kreis) Devisenausfuhrungenehmigung. Prošnje za to dovoljenje naj napiše gospodar, pri katerem delate. Ko dobite dovoljenje pošljite denar in označite kateri banki v Murski Soboti ali drugod naj se denar nakaže ter komu naj se ga izplača.

Vsem naročnikom našega lista pa svetujemo, naj naročijo svojim staršem, drugim svojcem ali znancem naj Vašo naročnino poravnajo sicer bomo primorani dostavo lista ustaviti.

Vrnil sem se iz Zagreba

kjer sem bil na enomesečnem tečaju v **KEMIKALIJI!**

Svojo obrt bom vodil naprej, zato se priporočam svojim cenjenim strankam, da me obiščejo. Postregel bom vsakega zadovoljivo.

KOZIC FILIP

prva prekmurska čistilnica oblek in perila
MURSKA SOBOTA, Mala Kaniža 15.

IZDATA SE DVE

lepo opremljeni sobi
z ali brez hrane v M. Soboti, Mojstrska ul. 12.

Jabolčnica. Tudi letos se dobi **garantirano čista prvovrstna jabolčnica** od 50 litrov naprej pri Veleposestvu HARTNER v Gornji Lendavi.

PRODAM

lepi, novi, emajliran hladilnik, zelo prikladen za gostilničarje in mesarje.

Naslov v **UREDNIŠTVU.**

Vinogradniki pozor!

Prihaja čas škropljenja trsja. Ako so Vaše škropiljke neuporabne, obrnite se s popravilom k strokovnjaku, kateri Vam najhitreje in najceneje izvrši vsa v kleparsko stroko spadajoča dela in popravila.

Priporočam se za cenjena naročila **DIBELČAR BENJAMIN** stavbeno in galanterijsko kleparstvo izdelava in obnovitev strelododov **Murska Sobota, Lendavska cesta št. 17**

Prodajam dvostanovanjsko hišo z gospodarskim poslopjem in vrtom na prometnem kraju pol ure od Maribora. IVAN KOLARIČ, Tezno, Ptujška cesta 187, Maribor.

Za vse izolacije proti vodi, vlagi in za hitro vezavo cementa

BETONIT

Za vlago nepropustni notranji in zunanji omet

Izolator

BETONIT,
kem. izd. Maribor
(Zahtevajte navodila.)

Iz delovanja Zdržbe trgovcev
v Murški Soboti.

Tretji kongres trgovstva kraljevine Jugoslavije.

Po velikih kongresih v Skoplju in Beogradu priredi združeno trgovstvo Jugoslavije svoj III. veliki kongres v Ljubljani.

To bo v resnici pravi nacionalni kongres, tako po svojih udeležencih, kakor tudi v svrhu, kateri bo služil. Kongresa se bodo udeležili trgovci iz prav vseh pokrajin Jugoslavije v eni skupni volji, da manifestirajo za pravice in potrebe svojega stanu, a da še bolj močno manifestirajo za gospodarski napredek Jugoslavije in za njeno gospodarsko osamosvojitve. Ta visoki cilj bo združil v dneh od 10. do 13. junija v Ljubljani vse trgovstvo Jugoslavije in ta skupna misel bo dala trgovskemu kongresu značaj prvovrstnega nacionalnega kongresa.

Kdor bo pogledal na udeležence kongresa, ta bo moral tudi pritrčiti, da je to nacionalni kongres, kakršnega si moremo le želeli. Srbi, Hrvati in Slovenci bodo v lepi slogi nastopili za skupne cilje in brez ozira na vsa verske, pokrajinske in druge razlike bodo nastopili v enotnem programu.

Samo konstruktiven element bo zbran na ljubljanskem kongresu, sami zidarji jugoslovanskega gospodarstva bodo združeni na tem kongresu. Samo ena želja bo vse navdajala, da se tudi v Jugoslaviji začne vendar enkrat delati pravilno in da se napravi konec vsem nezrelim eksperimentom in vsem napačnim metodam. Svobodno se morajo razviti vse sile naroda za konstruktivno delo, da bo Jugoslavija že enkrat zaživela polno življenje in napredovala, kakor bi z ozirom na marljivost svojega prebivalstva in bogastva svojih naravnih zakladov že davno morala.

Zlasti pa bo III. vsedržavni kongres trgovstva poudaril zahtevo vseh naših

gospodarskih ljudi, da se ne sme več privilegirati tuji kapital na škodo domačega gospodarstva. Naval tujega kapitala se mora ustaviti in tujemu kapitalu tudi pri nas določiti meja, kakor mu je ta določena v vseh drugih svobodnih državah. Ni in noče biti Jugoslavija kolonija, ki je na slepo izročena eksploataciji tega kapitala, temveč svobodna država, v kateri je kapital dobrodošel, toda le tedaj, če ne pozablja na svoje dolžnosti do zemlje, ki mu daje ves njegov dobiček. To so glavne misli, na katerih sloni ljubljanski vsedržavni trgovski kongres in zaradi katerega zasluži ime pravega nacionalnega kongresa. Zato pa tudi zasluži, da ga podpira vsa nacionalna javnost in da s simpatijo spremlja njegov boj za napredek našega nacionalnega gospodarstva.

Prireditelji kongresa so se potrudili, da bo organiziran kongres čim boljše in da bo nudil udeležencem kongresa mnogo zanimivega, zabavnega in tudi poučnega. Tako bo v kongresnih dneh v Ljubljani cela vrsta promenadnih in drugih koncertov, gledaliških, opernih in dramskih predstav, razstav in drugih prireditev, da bo v resnici pestro življenje za časa kongresa v Ljubljani. Zadnji dan kongresa t. j. 13. junija bo organizirana cela vrsta ekskurzij in izletov. Vseh ekskurzij je predvidenih 15, poleg tega 8 izletov v najlepše kraje Slovenije. Kongresni odbor je tudi že izdal poseben prospekt izletov, ki je izšel tudi v srbsčini in hrvaščini.

Pričakovati je, da se bo veliko število trgovcev udeležilo kongresa in da bo tudi po številu udeležencev prekašal III. vsedržavni kongres trgovcev vse dosedanje kongrese v Jugoslaviji.

Dne 10. do 13. junija bo v Ljubljani zbrana gospodarska Jugoslavija!

Člane združenja vabimo, da se prijavijo za udeležbo v čim večjem številu. Prijavnice za udeležbo se dobijo v pisarni združenja, kjer smo tudi z ostalimi informacijami rade volje na razpolago.

Arnavti

Arnavti so najizrazitejši tip balkanskih gorskih prebivalcev ali, kakor trdi zgodovina, potomci starih Ilirrov, ki so jih Slovani našli na Balkanu. Arnavti živijo še zmerom tako, kakor so živeli v davnih časih, in se le s težavo privadijo novemu načinu življenja. Zvesto se držijo starih šeg in navad, ki so jih podedovali po svojih prednikih, in nikakor ne dopuščajo, da bi jih osvojila evropska moda in sodobnost. Čeprav so vsi Arnavti iste narodnosti, iste narodnosti, so vendar po verah razdeljeni v več taborov. Najkonservativnejši med njimi so muslimani.

Arnavti slovijo še izza turške vladavine in izza časov bojevanja s Črnogorci kot izredno značajni ljudje. Njih beseda velja več od vsake pisane pogodbe in ni ga Arnavta na Balkanu, ki bi kdaj prelomil dano besedo. Če reče Arnavt „či besa“, mu lahko mirno slediš in se boš čutil varnejši, kakor če bi te spremljalo krdelo orožnikov. Te besede, pa naj jih reče Arnavt svojemu največjemu sovražniku na bojni poljani ali svojemu najhujšemu nasprotniku v prepiru, pomenijo,

da naj se ne boji, da mu bo čuval življenje kakor rodnemu bratu. Tako so v prejšnjih časih sklepali večino ustnih pogodb s Črnogorci, ki so prihajali preko albanske meje.

Arnavti in njih žene so zelo bistril, gibčni, zdravi in požrtvovalni ljudje. Zelo radi imajo orožje, zlasti pa okrašene puške. Prav posebno jim ugajajo posrebrene pištole, noži, bodala, verižice, ure, prstani in stekleni predmeti. Radi se lišpajo in nikoli jim ni dovolj nakita. Tudi njih žene se ob vsaki priliki okitijo s srebrnimi verižicami, na katere obešajo srebrnike.

Poleg svoje poštenosti in značajnosti so pa tudi zelo prebrisani. Njih zvičajnost je znana. Še dandanašnji obstoji med njimi krvna osveta. Sin ponosno in rade volje prevzame krvno osveto po očetu: prav tako jo bo prevzel tudi vnuk po dedu in pravnuk po pradedu. Še zdaj se zgodi pri njih mnogo umorov iz krvne osvete in nemalokrat je takšno sovraštvo staro po več desetletij. Ne gre, da bi Arnavt ostal kri na dolgu! In Arnavti so znani kot izvrstni strelci.

V arnavtskem življenju je mnogo zanimivih šeg, tako na primer pri po-

OGLEJTE SI ZALOGO

NAJNIŽJE CENE

UGODNI PLAČILNI POGOJI

ново dospelih motorjev,
koles, šivalnih in
pisalnih strojev pri tt.

Štivan Ernest, M. Sobota.

ZAPISNIK

XVII. redne glavne skupščine Združenja trgovcev za srez Murška Sobota v Murški Soboti z dne 30. aprila 1938.

Udeležba članstva:

Jonaš Janko M. Sobota, Jošar Janez in Slavka Lucova;

Kahr Alojz M. Sobota, Kardoš Terezija M. Sobota, Kardoš Vilma Andrejci, Kerec Anton Vidonci, Kerec Franc Otovci, Kiraly Štefan Središče, Kisilak Ana G. Lendava, Kisilak Josip Poznanovci, Klepec Vinko M. Sobota, Knar Geza Rakičan, Knez Matilda Predanovci, Kocet Roza Vučjagomila, Koch Julij Fokovci, Konh Jurij Markovci, Kohn Leopold M. Sobota, Kohn Rudolf Markovci, Kohn Samuel M. Sobota, Kolbl Alojz Sv. Jurij, Koltaj Karol Prosenjakovci, Kopina Katarina M. Sobota, Kos Ivan Tišina, Kous Anton Gerlinci, Kranjec Peter Vučjagomila, Kreft Alojz Cankova, Kūčan Pavel Kupšinci, Kūhar Franc M. Sobota, Kūhar Ivan Gorica, Kūhar Ludvik Puconci, Kumin Franc Markišavci, Kūplen Franc Prosečkavas, Kūrnjek Jožef Budinci, Kūronja Jožef Križevci, Kūronja Miha Križevci, Kutoša Ivan Veščica, Kuzma Adolf Tišina, Kemeny Marko M. Sobota;

Lanjšček Ludvik M. Sobota; Lanjšček Rozalija M. Sobota, Lepoša Štefan Polana, Ligeti Anton M. Sobota, Lovenjak Terezija Sebeborci, Lūlik Ludvik Strukovci;

Majc Josip Domanjšovci, Majer Štefan M. Sobota, Malašič Adam Bokračič, Marič Ivan Puconci, Mekiš Jožef M. Sobota, Melin Miha Poznanovci, Mencinger Alojz Krašči, Mesarič Vilma M. Sobota, Mezei Juljana Martjančič, Mikola Franc G. Petrovci;

Nadai Ida M. Sobota, Nemeč Elizabeta M. Sobota, Nemeč Marija Polana, Novak Katarina Kūstanovci, Novak Vilma Sebeborci;

Olas Ludvik Sebeborci, Oškola Ludvik Kančevci;

Papič Karol M. Sobota, Papič Ljudmila M. Sobota, Pauko Sidonija M. Sobota, „Peko“ d. z. o. z. po poslovodji M. Sobota, Perkič Aleksander Veščica, Pertoci Franc Gorica, Petkovič Janez Bakovci, Petrovič Ivan Mala Kaniža, Plöhl Aranka M. Sobota, Pojbič Jožef Lončarjevci, Pollak Franc Pečarovci, Pollak Leopold Cankova, Poredoš Franc Brezovci, Preiss Adolf M. Sobota, Press Koloman M. Sobota;

Rac Štefan Moravci, Ratnik Emerik Rankovci, Ratnik Ludvik Sodišinci, Ratnik Matija Krog, Rehn Janez M. Sobota, Rehn Janez Tišina, Reich Ignac Bakovci, Rogan Alojzija Večeslavci, Roudi Lovrenc Vidonci;

Sečko Geza Predanovci, Sečko Koloman Lemerje, Serec Franc Satahovci, Serec Štefan Gradišče, Singer Maks Sulinci, Singer Sigmund Vel. Dolenci, Sinic Elek Pužavci, Smodiš Aleksander G. Petrovci, Sočič Viljem Černelavci, Sretanič Alojz Sotina, Sukič Jurij M. Sobota;

(Dale)

rodu, poroki, smrti in tako dalje. Najzanimivejši so ženitvovanjski običaji. Na primer: matere mnogokrat poročijo svoje sinove z deklicami, ki se sploh še niso rodile. Dve noseči ženi, prijateljici ali sosedji, se pogovarjata, kaj bo katera izmed njiju porodila. In kmalu obljubita druga drugi, da se bosta otroka vzela, ker se jima rodita sin in hči. Če se jima želje izpolnijo, postane njiju prijateljstvo še globlje in prirsčnejše, in ko je otrokoma petnajst ali šestnajst let, jo poročijo, čeprav je morda eden izmed njiju pohabljen, slep ali gluha. Razen tega je tudi njih običaj, da oče oženi sina, ko ima šele dve ali tri leta, z deklico, o kateri mu je pravil prijatelj, ne da bi jo bil kdaj videl na svoje oči. Ta običaj je posebno znan med muslimani. Oče sina mirno zaupa prijatelju in mu na besedo verjame, da je hčerka lepa, zdrava in dobra.

Arnavtke so večinoma lepa dekleta. Mnogo je takih, ki pravi o njih srbski narodni rek: „Kakor vila iz gore“.

Njih nošnja je prav izrazita, čeprav nekoliko groba. Zelo rade se lišpajo. Jopič je po navadi vezen in okrašen

s srebrnino. Okoli pasu privezujejo svilene ali platnene rute in tudi okoli vratu si rade zavežejo svileno rutico. Žene nosijo debele in široke obleke, kakršnih ne nosi gotovo nobena druga žena na svetu. Obleke so v pasu ozke in povezane s širokim usnjenim pasom. Krilo se od kolen navzdol vse bolj in bolj širi in spominja na zvon. Na prsih nosijo tako imenovane „miltane“, izvezene z zlatom in okrašene s srebrnimi kovanci.

Moški nosijo hlače in jopiče iz močnega blaga. Za pasom nosijo srebrne pištole, o praznikih se pa okitijo s srebrnimi verižicami in prstani.

Čeprav so Arnavti zelo bistril, vendar niso navdušeni za šolanje. Govorijo arnavtski jezik, ki je vse prej ko blagoglasen in ki je najmanj razširjen jezik na svetu. Arnavtski muslimani govorijo tudi nekakšno turščino. Tisti Arnavti, ki živijo v naši državi, pa govorijo srbsko.

Posebne odlike Arnavta so varčnost in izredno gostoljubje. Jugoslovanski Arnavti se hitro in dobro razvijajo, kar je zasluga šol in vojaške vzgoje v naši armadi.

